

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

عنوان استاندارد شناسنامه و استاندارد خدمات طب سوزنی و ماساژ

Ear stick & Acupuncture

روش سوزن زدن و چسب مخصوص در گوش

به سفارش:

اداره استانداردسازی و تدوین راهنماهای بالینی

دفتر ارزیابی فن آوری، استانداردسازی و تعرفه سلامت

خرداد ماه ۱۳۹۴

تدوین کنندگان:

نام و نام خانوادگی	سمت
دکتر حمیدرضا بهرامی	منخصص طب چینی (طب سوزنی و ماساژ درمانی) - عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
دکتر هدا عزیزی	منخصص طب چینی (طب سوزنی و ماساژ درمانی) - عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
دکتر سید کاظم فرهمند	منخصص طب چینی (طب سوزنی و ماساژ درمانی) - عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
دکتر شاپور بدیعی اول	منخصص طب چینی (طب سوزنی و ماساژ درمانی) - عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
دکتر علی خورسند وکیل زاده	منخصص طب چینی (طب سوزنی و ماساژ درمانی) - عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
دکتر حمید عبدی	منخصص طب چینی (طب سوزنی و ماساژ درمانی) - عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
دکتر محمد حسین آیتی	منخصص طب چینی (طب سوزنی و ماساژ درمانی) - عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر هومن کاظمی	منخصص طب چینی (طب سوزنی و ماساژ درمانی) - عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر رضا حشمت	ریس انجمن علمی طب سوزنی کشور

ناظران ستاد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

دکتر علیرضا اولیایی منش، دکتر مجید داوری، دکتر آرمان زندی، دکتر آرمین شیروانی، مجید حسن قمی، دکتر عطیه صباغیان پی رو،

میانا نجاتی، دکتر مریم خیری، دکتر بیتا لشکری، عسل صفایی

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

توسعه جوامع و گسترش نظام های صنعتی در جهان، خصوصاً در دو سده اخیر و نیز توسعه ارتباطات و مبادلات تجاری موجب گردید که تقریباً تمام کشورهای جهان به منظور درک و برآورد شدن نیازها، به تدوین استاندارد و توسعه آن روی آورند. نیاز به تدوین استانداردها باعث شد تا همگان به ضرورت یک مرجع برای تدوین استانداردها، پی ببرند. در نظام های سلامت نیز مهمترین هدف نظام ارائه خدمات سلامت، تولید و ارائه محصولی به نام سلامتی است که ارائه مناسب و با کیفیت این محصول، نیازمند تدوین و به کارگیری شاخص و سنجه هایی برای تضمین ارتقای کیفیت خدمات در درازمدت می باشد.

اندازه گیری کیفیت برای جلب اطمینان و حصول رضایت آحاد جامعه، قضاوت در زمینه عملکردها، تامین و مدیریت مصرف منابع محدود، نیازمند تدوین چنین استانداردهایی می باشد. استانداردها همچنین به سیاستگذاران نیز کمک خواهد نمود تا به طور نظام مند به توسعه و پایش خدمات اقدام نموده و از این طریق، آنان را به اهدافی که از ارائه خدمات و مراقبت های سلامت دارند، ناآل و به نیازهای مردم و جامعه پاسخ دهند. علاوه بر تدوین استانداردها، نظارت بر رعایت این استانداردها نیز حائز اهمیت می باشد و می تواند موجب افزایش رضایتمندی بیماران و افزایش کیفیت و بهره وری نظام ارائه خدمات سلامت گردد. طراحی و تدوین استانداردهای مناسب برای خدمات سلامت، در زمره مهمترین ابعاد مدیریت نوین در بخش سلامت، به شمار می آید. اکنون در کشورمان، نیاز به وجود و برقراری استانداردهای ملی در بخش سلامت، به خوبی شناخته شده و با رویکردی نظام مند و مبتنی بر بهترین شواهد، تدوین شده است.

در پایان جا دارد تا از همکاری های بی دریغ سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، انجمن های علمی، تخصصی مربوطه، اعضای محترم هیات علمی در دانشگاه های علوم پزشکی، وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی و سایر همکاران در معاونت های مختلف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که نقش موثری در تدوین استانداردهای ملی در خدمات سلامت داشته اند، تقدیر و تشکر نمایم.

انتظار می رود استانداردهای تدوین شده توسط دفتر ارزیابی فناوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت مورد عنایت تمامی نهادها و مراجع مخاطب قرار گرفته و به عنوان معیار عملکرد و محک فعالیت های آنان در نظام ارائه خدمات سلامت شناخته شود.

امید است اهداف متعالی نظام سلامت کشورمان در پرتو گام نهادن در این مسیر، به نحوی شایسته محقق گردد.

دکتر سید حسن قاضی زاده هاشمی

وزیر

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

انجام درست کارهای درست، متناسب با ارزش ها، مقتضیات و شرایط بومی کشور، رویکردی است که بدون شک سبب ارتقای مستمر کیفیت خدمات سلامت می گردد. از الزامات اصلی تحقق چنین اهدافی، وجود استانداردهایی مدون می باشد. استانداردهای مبتنی بر شواهد، عبارات نظام مندی هستند که سطح قابل انتظاری از مراقبت ها یا عملکرد را نشان می دهند. استانداردها چارچوب هایی را برای قضاوت در خصوص کیفیت و ارزیابی عملکرد ارائه کنندگان، افزایش پاسخگویی، تامین رضایت بیماران و جامعه و ارتقای پیامدهای سلامت، فراهم می کنند. بنابراین، ضرورت دارد تا به عنوان بخشی از نظام ارائه خدمات، توسعه یابند.

علی رغم مزایای فراوان وجود استانداردهای ملی و تاکید فراوانی که بر تدوین چنین استانداردهایی برای خدمات و مراقبت های سلامت در قوانین جاری کشور شده و اقدامات پراکنده ای که در بخش های مختلف نظام سلامت کشور صورت گرفته است؛ تا کنون چارچوب مشخصی برای تدوین استاندارد خدمات و مراقبت های سلامت در کشور وجود نداشته است.

با اقداماتی که از سال ۱۳۸۸ در دفتر ارزیابی فناوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صورت گرفته، بستر و فرایند منظم و مدونی برای تدوین چنین استانداردهایی در سطح ملی، فراهم آمده است.

استانداردهای تدوینی پیش رو منطبق بر بهترین شواهد در دسترس و با همکاری تیم های چند تخصصی و با رویکردی علمی تدوین شده است. کلیه عباراتی که در این استانداردها، به کار گرفته شده است، مبتنی بر شواهد می باشد. امید است که با همکاری کلیه نهادها، زمینه اجرای چنین استانداردهایی، فراهم گردد.

لازم می دانم از همکاری های شایسته همکاران محترم در معاونت آموزشی، دفاتر نظارت و اعتباربخشی امور درمان، مدیریت بیمارستانی و تعالی خدمات بالینی و کلیه همکاران در دفتر ارزیابی فناوری تدوین استاندارد و تعرفه سلامت که تلاش های پیگیر ایشان نقش بسزایی در تدوین این استانداردها داشته است، تقدیر و تشکر نمایم.

دکتر محمد حاجی آقاجانی

معاون درمان

معاونت درمان

کار گروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

مقدمه:

طب سوزنی دانش پزشکی چینی با قدمت چند هزار ساله است که از آن برای تشخیص بر اساس مبانی اختصاصی طب مزبور، درمان، پیشگیری، بقاء و ارتقاء سلامتی استفاده می شود. واژه Acupuncture در اصل ریشه یونانی دارد و از دو جزء Acus به معنی سوزن و Puncture به معنی سوراخ کردن تشکیل شده است. طب سوزنی در زبان چینی Zhen Jiu نامیده میشود که در آن (جن) Zhen به معنای سوزن و (جیو) Jiu به معنای آتش است. قسمت آتش برگرفته از آن است که در طب سوزنی گاه از خواص درمانی گیاهی به نام موکسا (Mugwort) با آتش زدن و استفاده از آن به صورت مستقل و یا با قراردادن آن در انتهای سوزنها استفاده می شود که به این روش موکسابسشن moxibustion گفته می شود. (تصویر شماره)

طب سوزنی و سایر روش های درمانی زیر مجموعه ان بخشی از اجزای پنجگانه طب چینی (Chinese Medicine) است :

طب چینی (Traditional Chinese medicine:TCM) از پنج شاخه تشکیل شده است که عبارتند از: طب سوزنی، طب گیاهی، ماساژ، درمانهای ذهن-بدن (تای جی چوان و چی گونگ) و درمانهای تغذیه ای (۱).

طب سنتی چین به بدن انسان به عنوان یک کل نگاه می کند که چندین سیستم عملکردی در آن درگیر هستند. چینی ها به این سیستم ها اصطلاحاً "زانگ فو" (zangfu) می گویند که زانگ به معنای اعضای توپر بدن (مثل کبد و کلیه ها) و فو به معنای اعضای تو خالی بدن (مثل معده و روده ها) می باشد. از نظر طب سنتی چین هنگامی بیماری ایجاد می شود که تعادل بین ین، یانگ، چی و خون به هم خورده باشد. با اصلاح نمودن یک یا چند سیستم عملکردی از طریق استفاده از سوزن، فشار، حرارت و یا چیزهای دیگر در نقاط خاص و حساسی از بدن که به آنها نقاط طب سوزنی گفته می شود تعادل از دست رفته دوباره به دست می آید و بیماری درمان می شود.

بر اساس تعریف سازمان جهانی بهداشت، طب سوزنی عبارت است از فرو بردن سوزنهای مخصوص در نقاط خاصی از بدن. این نقاط بر روی مسیرهای ویژه حرکت انرژی حیاتی در بدن قرار دارند، و این عمل به منظور دستیابی به سلامت و ارتقاء آن انجام می شود. انرژی حیاتی بدن که در طب سوزنی و ماساژ اساسی فلسفی دارد، "چی" نامیده شده و مسیرهای مذکور مریدین نام دارند. البته اصطلاح طب سوزنی دارای طیف وسیعی از زیر مجموعه هاست که شامل سوزن زدن سنتی بدن، طب سوزنی بوسیله لیزر، Moxibustion، الکترو آکوپانکچر، (Acupuncture Microsystems شامل گوش، دست و پا (su-Jok)، Wrist-Ankle، اسکالپ و شکم (Abdominal) و همچنین طب فشاری (کاربرد فشار نقاط خاصی از دست درمانگر بر بدن بیمار) میباشد (۲).

معاونت درمان

کار گروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

براساس نگاه اجمالی بر دو طبقه بندی ارائه شده توسط کتاب داخلی هاریسون و سازمان جهانی بهداشت جامعیت طب چینی که طب سوزنی و ماساژ از زیرشاخه های آن میباشند نسبت به سایر شاخه های طب مکمل محرز میگردد.

گروه بندی TM(Traditional Medicine)/CAM(Complementary and Alternative Medicine) براساس کتاب اصول بیماریهای طب داخلی هاریسون (ویرایش ۱۷ سال ۲۰۰۹):

۱-TM/CAM بیولوژیک: رژیم درمانی، دوزهای بالای ویتامین ها یا مواد معدنی ویا درمان های گیاهی یا استفاده از اعضاء بدن جانداران در درمان بیماریها

۲-TM/CAM بدن محور با استفاده از نیروی دست درمانگر: ماساژ، استئوپاتی، کایروپراکتیک

۳-TM/CAM با محوریت ذهن - بدن: انواع مدیتیشن، بیوفیدبک، هیپنوتیزم، تای-جی-چوان، چی گونگ

۴-TM/CAM براساس انرژی درمانی: طب سوزنی، انرژی درمانی ژاپن (Reiki)، لمس درمانی

۵-سیستم های TM/CAM: درواقع ترکیبی از گروههای چهارگانه فوق است مثل طب چینی، طب تبتی یا آیورودا

طبقه بندی روشهای درمانی سیستم های مختلف: TM/CAM از نظر سازمان جهانی بهداشت

سیستمهای TM/CAM دارای قابلیت های یکسان نیستند. بعضی مانند هومئوپاتی فقط از گیاهان دارویی استفاده می کنند، بعضی مانند طب آیورودا و طب یونانی در کنار گیاه درمانی از روشهای منیپولاسیون، مدیتیشن و یوگا (فقط در آیورودا) سودمی برند در حالی که طب چینی با بهره گیری از طب سوزنی از نظر سازمان جهانی بهداشت کاملترین سیستم است

معاونت درمان

کار گروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

(جدول ۱).

Table 1

Commonly used TM/CAM therapies and therapeutic techniques

	Chinese medicine	Ayurveda	Unani	Naturopathy	Osteopathy	Homeopathy	Chiropractic	Others
Herbal medicines	●	●	●	●	■	●		● ¹
Acupuncture/acupressure	●				■			■ ²
Manual therapies	Tuina ³	●	●	☐	●		●	Shiatsu ⁴
Spiritual therapies	●	●	●	●				Hypnosis, healing, meditation
Exercises	Qigong ⁵	Yoga		Relaxation				

● – commonly uses this therapy/therapeutic technique

■ – sometimes uses this therapy/therapeutic technique

☐ – uses therapeutic touch

¹ for example, many informal TM systems in Africa and Latin America use herbal medicines.

² for example, in Thailand, some commonly used TM therapies incorporate acupuncture and acupressure.

³ type of manual therapy used in traditional Chinese medicine.

⁴ refers to manual therapy of Japanese origin in which pressure is applied with thumbs, palms, etc., to certain points of the body.

⁵ component of traditional Chinese medicine that combines movement, meditation and regulation of breathing to enhance the flow of vital energy (qi) in the body to improve circulation and enhance immune function.

* Accordingly, in this document, "traditional medicine" is used when referring to Africa, Latin America, South-East Asia, and/or the Western Pacific, whereas "complementary and alternative medicine" is used when referring to Europe and/or North America (and Australia). When referring in a general sense to all of these regions, the comprehensive TM/CAM is used.

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین)

طب سوزنی گوش

Auricular acupuncture

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی :

« طب سوزنی گوش » را میتوان رشته ای تخصصی در بطن طب سوزنی عمومی دانست و از جذاب ترین و پویاترین روش های درمانی چند سال اخیر در جهان بوده است که اگرچه ریشه های خود را از چین باستان گرفته است ولی پیشرفت سریع خود را مرهون تلاش های گسترده طب مبتنی بر شواهد در پزشکی کلاسیک می باشد.

طب سوزنی گوش تحریک نقاط مخصوص گوش به وسیله سوزن، لیزر، پروب یا موارد دیگر مانند برجسبهای دارای دانه گیاهی (دانه گیاه Vaccaria hispanica یا Cowherb) به قصد ایجاد تعادل در یک ارگان یا یک عملکرد بدن است.

معاونت درمان

کار گروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

نقاط طب سوزنی گوش، چارت های مشخص دارد که در آن هر یک از نقاط آنا تومیک گوش به بخش خاصی از بدن نسبت داده می شوند و اندیکاسیون خاص خود را دارند. به عنوان مثال: قسمت کروس هلیکس که تحریک آن در تهوع اندیکاسیون دارد، به نام Cardiac orifice نامیده می شود و موضع دقیق آن به این صورت توصیف می گردد: در یک سوم خلفی بوردر تحتانی کروس هلیکس؛ یا قسمت Triangular fossa که تحریک آن اثرات tranquilizing دارد، بنام Ear-Shenmen نامیده می شود و موضع آن به این صورت توصیف می گردد: در قدام نقطه ای که کروس فوقانی و تحتانی کروس آنتی هلیکس، در یک سوم لترال فوسای تری انگولار.

پزشک درمان گر با داشتن دانش مناسب و انتخاب نقطه یا نقاط درمانی دقیق می تواند بر فرایند درمان تاثیر مثبت بگذارد، اثربخشی اختصاصی این نقاط بارها به وسیله مطالعات فراگیر به اثبات رسیده است و تحقیقات بالینی دقیق، اثر طب سوزنی گوش را با تفاوت های معنی دار، به وضوح بیش از پلاسبو اعلام نموده اند.

طب سوزنی گوش علاوه بر مزایای طب سوزنی عمومی، ویژگی های تشخیصی و درمانی فراوان و اختصاصی دیگری را نیز با خود دارد:

۱. یادگیری آسان .
۲. کنترل درد سریع و آسان (با دقت بالا) در بیماریهای عضلانی اسکلتی و درد با منشأ عصبی. (سردرد، گردن درد و درد عصب سه قلو و....)
۳. عدم یا کاهش نیاز به داروهای مسکن.
۴. قابلیت استفاده کمک تشخیصی در درمان بیماریهای صعب العلاج (اسکن گوش)
۵. قابلیت تشخیص بیماریها قبل از وقوع.
۶. قابل استفاده در بحرانهای دارویی یا مواردی که به هر دلیلی، دارو در دسترس نیست یا دوز مجاز دارو به سقف رسیده است.
۷. یک روش بسیار ساده جهت کنترل وزن.
۸. دوری از عوارض ایاتروژنیک طب رایج
۹. دسترسی بسیار آسان از نظر منطقه انجام کار (گوش)

اقدامات قبل از ارائه خدمت:

پزشک ابتدا می بایست تشخیصی مبتنی بر مبانی طب سوزنی گوش با مشاهده، بررسی درد با فشار نقاط یا تشخیص الکتریکی انجام دهد. و سپس موارد ذیل را به بیمار توضیح دهد:

معاونت درمان

کار گروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

شامل تشریح نوع خدمت و زمان و هزینه و درصد موفقیت و عوارض احتمالی و بررسی دقیق سوابق پزشکی و تعیین نیاز یا عدم نیاز به بررسیهای تخصصی تشخیصی

اقدامات حین ارائه خدمت:

سپس موضع را با پنبه الکلی استریل کند، سوزن را در محل قرار دهد. پس از ۲۰ دقیقه سوزن را خارج کرده با پنبه الکلی محل را پاک کند. در صورت استفاده از برچسب دانه دار، پس از پاک کردن موضع با پنبه الکلی، یک دور محل را با پنبه خشک کند، سپس برچسب دانه دار را در محل قرار دهد. برچسب بر حسب مورد، برای چند روز در گوش بیمار می ماند و در این مدت بیمار می تواند نقاط را با فشار دادن آرام آنها تحریک کند. برچسب ها در صورتی که در گوش باقی بمانند، پس از یک هفته می بایست تعویض شوند.

اقدامات بعد از ارائه خدمت:

بررسی احتمال بروز عارضه، تذکر نکات احتیاطی مورد مواجهه در آینده و تعیین درصد موفقیت

موارد استفاده طب سوزنی گوش:

طب سوزنی گوش در بسیاری از بیماری ها، قابل استفاده بوده و درمان های آن می تواند برای بیماران اثربخش باشد، اما بر اساس اعلام کتب مرجع بیشترین استفاده آن در موارد زیر است:

۱- انواع درد شامل میگرن، دندان درد، آرتروزهای گردن، شانه، کمر، لگن و اندام ها و سایر موارد درد

۲- بیماریهای روحی-روانی مثل افسردگی و اضطراب، مشکلات خواب، اوتیسم، ADHD، حسگی و سندرم خستگی مزمن،...

۳- مشکلات غدد درون ریز مثل، دیابت، هیپرتیروئیدیسم، هیپوتیروئیدیسم، گواتر ساده، چاقی ساده ...

۴- مشکلات گوارشی مثل ریفلاکس، زخم و التهاب معده و دوازدهه، یبوست، ...

۵- مشکلات تنفسی مثل آسم و برونشیت، آلرژی، ...

۶- مشکلات پوستی مثل جوش ها، حساسیت ها و ...

۷- نازایی

معاونت درمان

کار گروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

۸- مشکلات گاینکولوژی مثل آمنوره، دیسمنوره، منوپوز، اندومترئوز ...

۹- مشکلات اورولوژی مثل درد دفع سنگ، زودانزالی...

۱۰- مشکلات پوستی مثل آکنه، روزاسه، Urticaria، نورودرماتیت، Vitiligo، کلوآسم، اکزما، آلپسی

۱۱- مشکلات نورولوژیک مثل نوراستنی، اسپاسم صورت، حرکات جرکی در صورت، فلج صورت، ...

عوارض جانبی:

طب سوزنی گوش به طور کلی عوارض قابل توجهی با خود نداشته به عنوان روشی بسیار ایمن در درمان بیماری ها شناخته می شود اما در موارد نادر می توان به عفونت محل سوزن اشاره کرد، همچنین خونریزی مختصر قطره ای و واکنش وازو واگال به دلیل ترس یا موارد دیگر نیز اشاره شده است.

موارد ممنوعیت یا احتیاط در طب سوزنی گوش:

۱- مصرف وارفارین در بیمار

۲- صدمات گوش خارجی مثل کشتی گیران

۳- بارداری

۴- وجود عفونت یا ضایعه ای در نقاط طب سوزنی گوش

ملاحظات:

۱- در بیماری های فاقد تشخیص نهایی، بهتر است درمان های طب سوزنی گوش به خصوص، درمان های ضد درد انجام نشود.

۲- در درمان با طب سوزنی گوش، بهتر است اپروچ تشخیصی طب کلاسیک و ورک آپ روتین پزشکی هم برای بیمار در نظر گرفته شود، این امر در بیماری های تهدید کننده حیات اهمیت بیشتری دارد.

۳- طب سوزنی گوش معمولا با سوزن های استریل و یک بار مصرف انجام می شود .

۴- لازم است سطل یا جعبه ایمن در درمانگاه های طب سوزنی جهت جمع آوری سوزن استفاده شده، وجود داشته باشد.

معاونت درمان

کارگروه تدوین شناسنامه و استاندارد خدمات

ج) طراحی گام به گام فلوجارت ارائه خدمت:

ارجاع بیماران از
سایر پزشکان

پله

معاینه و بررسی
اندیکاسیون طب سوزنی
یا برجسب گوش بر اساس
مبانی طب سوزنی گوش

اندیکاسیون ندارد یا کمتر اندیکاسیون دارد،
سابقه حساسیت شدید به چسب گوش

انجام طب سوزنی یا تجویز
داروهای گیاهی و شیمیایی
حسب نیاز یا ارجاع به
متخصص سایر رشته ها

تکمیل پرونده و توضیح نوع خدمت به بیمار

انجام طب سوزنی گوش یا برجسب گوش

آموزش دفعات نحوه ماساژ دادن نقاط در
صورت استفاده از برجسب و ذکر امکان جدا
کردن برجسب در صورت درد یا بروز حساسیت
یا خارش غیر قابل تحمل یا سردرد

د) فرد/افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) خدمت مربوطه و استاندارد تجویز: (با ذکر عنوان دقیق تخصص و در صورت نیاز ذکر سوابق کاری و یا گواهی‌های آموزشی مورد نیاز. در صورت ذکر دوره آموزشی باید مدت اعتبار دوره‌های آموزشی تا بازآموزی مجدد قید گردد):

کلید پزشکان .

ه) ویژگی‌های ارائه کننده اصلی صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه: (با ذکر عنوان دقیق تخصص و در صورت نیاز ذکر سوابق کاری و یا گواهی‌های آموزشی مورد نیاز. در صورت ذکر دوره آموزشی باید مدت اعتبار دوره‌های آموزشی تا بازآموزی مجدد قید گردد):

- متخصص طب سوزنی، دکترای تخصصی طب چینی، دکترای تخصصی طب سوزنی، پزشکان عمومی دوره دیده که مدرک آنان مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است و گواهی صحت صدور دریافت نموده اند.

- پزشکانی که طبق کوریکولوم مصوب معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واحدهای درسی مرتبط با وداخلات طب سنتی و طب مکمل را گذرانده باشند.

- افرادی که بر اساس آئین نامه ساماندهی طب ایرانی (سنتی) و طب مکمل مصوب معاونت طب سنتی وزارت بهداشت واجد شرایط ارائه خدمات طب سنتی و مکمل باشند.

و) عنوان و سطح تخصص‌های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت :

ردیف	عنوان تخصص	میزان تحصیلات	مدت زمان مشارکت در فرایند ارائه خدمت	نوع مشارکت در قبل، حین و بعد از ارائه خدمت
۱	دستیار	فوق دیپلم گروه‌های پزشکی و یافرد دیپلمه دوره دیده	۴۵ دقیقه	جابجایی وسایل، کمک به اجراء، آموزش نحوه ی آماده شدن به بیمار، تحویل پمفلتهای آموزشی مرتبط با بیماری به بیمار، مرتب نمودن کابین و وسایل و انجام امور استریلیزاسیون وسایل در کلینیک، اندازه گیری قد و وزن و علائم حیاتی بیماران قبل از معاینه پزشک، انتقال سوزنها به Safety box و مواد آغشته به خون بیمار در ظروف دفع مرتبط، خروج سوزنها از بدن بیمار بعد از اتمام درمان
۲	پذیرش	دیپلم	۱۰ دقیقه	پیگیری مسائل اداری-درمانی
۳	خدمه	دیپلم	۵ دقیقه	نظافت کلینیک، تخلیه Safety box بر اساس ضوابط

ز) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت : (در صورت نیاز به دو یا چند فضای مجزا با ذکر مبانی محاسباتی مربوط به جزئیات زیر فضاها بر حسب متر مربع و یا بر حسب بیمار و یا تخت ذکر گردد):

هر واحد محل ارائه خدمات طب سوزنی و ماساژ باید دارای حداقل یک اتاق معاینه به نحوی که رعایت حریم خصوصی گردیده، و یک سالن انتظار با مساحت مناسب (هر فرد منتظر حداقل ۲ متر مربع فضا برای مدت زمان انتظار در اختیار داشته باشد) و سرویس های کامل بهداشتی منطبق با شرایط منطقه ای و نظر معاونت درمان دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی مربوطه باشد.

انجام خدمات طب سوزنی و اعمال دستی، هر مطب با توجه به فعالیتهای ذکر شده در بند ب این شناسنامه خدمت، میبایست در اتاقهایی مجزای از اتاق ویزیت در داخل کابینهای (اتاقکهای ایجاد شده با پارتیشنهای پرده ای یا چوبی) به نحوی که حریم خصوصی هر بیمار رعایت گردد صورت پذیرد. با کف سالم و قابل شستشو و غیر قابل نفوذ آب بدون ترک خوردگی به رنگ روشن از جنس مقاوم بدون خلل و فرج دارای کف شوی با دیوار کاشیکاری شده تا سقف داشته باشد.

- ❖ حداقل فضای هر اتاق درمانی ۱۲ متر مربع و حداکثر اتاقکهای مجاز هر اتاق ۳ می باشد.
- ❖ اتاقکهای ایجاد شده باید حداقل ابعاد ۱۲۰ در ۲۲۰ سانتیمتر را دارا باشند.
- ❖ تهویه مطبوع در اتاقهای درمان که از گیاه موکسا (Mug wort) به هنگام طب سوزنی اسفاده می شود، الزامیست.
- ❖ ایجاد اتاق با پارتیشن بندی بصورتیکه فضاهای کاملا مجزا را تامین نماید. با رعایت کلیه ضوابط بهداشتی بلامانع است.
- ❖ کلیه اتاقهای درمانی می بایست مجهز به اشعه UV بوده به نحوی که بعد از خاتمه خدمات، چراغها روشن گردند.
- ❖ آنحام آموزشهای همگانی تای جی و چی گونگ در اتاقهایی قابل انجام است که اولاً تهویه مطبوع مناسب داشته و ثانیاً برای هر فرد حداقل ۲/۵ متر مربع فضای اختصاصی وجود داشته باشد.

ح) تجهیزات پزشکی سرمایه ای (و یا اقلام) استاندارد اداری و به ازای هر خدمت (ذکر مبانی محاسباتی تجهیزات مورد نیاز بر حسب بیمار و یا تخت):

ردیف	عنوان تجهیزات	شناسه فنی	کاربرد در فرایند ارائه خدمت	متوسط عمر مفید تجهیزات	تعداد خدمات قابل ارائه در واحد زمان	متوسط زمان کاربری به ازای هر خدمت	امکان استفاده همزمان برای ارائه خدمات مشابه و یا سایر خدمات
۱	تخت		قرار گیری مراجعه کننده بر روی آن	۵ سال	۳ خدمت در ساعت	۲۰ دقیقه	وجود ندارد.
۲	بالش		قرار گیری مناسب مراجعه کننده	۱ سال	۳ خدمت در ساعت	۲۰ دقیقه	وجود ندارد.

وجود ندارد.	۱۵ دقیقه	دو خدمت در ساعت	۱۰ سال	جهت کشف یا تایید دقیق محل آکوپوینت گوش		دستگاه نقطه یاب	۳
وجود ندارد.	۱۵ دقیقه	دو خدمت در ساعت	۱۰ سال	جهت کشف یا تایید دقیق محل آکوپوینت گوش		پروپ تشخیصی	۴

ط) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت :

مدل / مارک های واجد شرایط (تولید داخل و خارج)	میزان مصرف (تعداد یا نسبت)	اقدام مصرفی مورد نیاز	
	۱ عدد	پنبه و الکل	۱
از پارچه های یک بار مصرف	۲ عدد	ملحفه	۲
از پارچه های یک بار مصرف	۲ عدد	روبالشی	۳
	بسته به نسخه درمانی	پرس نیدل (نوعی سوزن)	۴
	۵ عدد	دانه های چسبی	۵
بر حسب نسخه درمانی	۱-۱۶ عدد	سوزن	۴
	۱	پنس پنبه گیر	۵
	۱	پنس مخصوص جهت کاشتن بر چسب حاوی دانه	۶
	۱	گالی پات	۷
	۲-۳ سی سی	الکل ۷۰ درجه	۸

	۲	ظرف جا پنبه ی خشک و پنبه الکی	۹
	۱	Safety box	۱۰
	۱	سینی استیل	۱۱

نکته: دارو های اورژانس مانند سایر خدمات پزشکی باید موجود باشد.

ی) عنوان خدمات درمانی و تشخیصی طبی و تصویری جهت ارائه خدمت : (به تفکیک قبل، بعد و حین ارائه خدمت مربوطه در قالب تأیید شواهد جهت تجویز خدمت و یا پایش نتایج اقدامات):

حسب بیماری ایستاده خواهد شد.

عنوان خدمت پاراکلینیکی	تخصص صاحب صلاحیت جهت تجویز	شناسه فنی خدمات	تعداد د مور د نیاز	قبل، حین و یا بعد از ارائه خدمت (با ذکر بستری و یا سرپایی بودن)
آزمایشات خون بنا به نیاز و قضاوت متخصص طب سوزنی مشابه در حد یک متخصص داخلی	متخصص طب سوزنی	۸۵۰۲ و ۸۵۰۲ و ۸۵۰۲ و ۸۷۰۸۶ و ۸۵۳۴۷ و ۸۵۶۱۰ و ۸۵۷۳۰ و ۸۱۶۱۴ و ۸۰۳۰۱ و ۸۰۳۰۳ و ۸۰۳۰۴ و ۸۰۳۰۵ و ۸۰۳۰۵ و ۸۱۰۰۰ و ۸۰۱۴ و ۸۰۱۴ و ۸۲۹۴۷ و ۸۲۹۵۰ و ۸۲۹۵۰ و ۸۴۴۷۸ و ۸۴۴۶۵ و ۸۲۴۶۵ و ۸۳۷۱ و ۸۳۷۲۱ و ۸۰۹۶ و ۸۰۹۶ و ۸۴۴۵۰ و ۸۴۴۶۰ و ۸۴۴۸۳ و ۸۴۴ و ۸۰۱۶۹ و ۸۰۱۶۹ و ۸۴۴۷۹ و ۸۴۴۸۱ و ۸۴۴۸۱ و ۸۰۱۷۳ و ۸۰۱۷۳ و ۸۳۰۰۱ و ۸۳۰۰۱ و ۰۰۲		
رادیولوژی ساده	متخصص طب سوزنی	۳۲۳ و ۳۲۴ و ۳۱۴ و ۳۲۰ و ۳۱۸ و ۳۱۲ و ۳۱۱ و ۳۱۰ و ۳۰۹ و		بنا به قضاوت بالینی پزشک درخواست می شود
رادیولوژی	متخصص طب سوزنی	و		
سونوگرافی	متخصص طب سوزنی			
CT اسکن	متخصص طب سوزنی	۴۵۸ و ۴۵۷ و ۴۵۵ و ۴۵۳ و ۴۳۰ و ۴۲۹ و ۴۰۶ و ۴۰۴ و ۴۰۰ و ۴۵۱ و ۴۴۲ و		
MRI	متخصص طب سوزنی	۵۰۰		

ک) ویزیت یا مشاوره‌های لازم جهت هر واحد خدمت (سرپایی و بستری):

متخصص طب سوزنی در صورت نیاز بیمار و بر اساس قضاوت بالینی خود، بیمار را جهت مشاوره به سایر متخصصین راهنمایی می نماید.

م) دامنه نتایج (مثبت و منفی) مورد انتظار، در صورت رعایت اندیکاسیون‌های مذکور (ذکر دقیق جزئیات مربوط به علائم پاراکلینیکی و بالینی بیماران و مبتنی بر شواهد):

ایجاد تعادل در سیستم بین و یانگ بدن مطابق تئوری های چینی و در نهایت رسیدن به سلامت

یا به تعریف طب کلاسیک، تنظیم هورمون ها، سیتوکین ها و انواع مدیاتور های بدنی جهت رسیدن به نتایج درمانی از قبیل تسکین درد، درمان بیماری ها و تنظیم عملکردی که بیمار با نقص در آن مورد مراجعه نموده است.

ن) شوهدا علمی درباره کنترااندیکاسیون‌های دقیق خدمت (ذکر جزئیات مربوط به ضوابط پاراکلینیکی و بالینی مبتنی بر شواهد)

ن) مدت زمان استاندارد هر واحد خدمت به طور کلی (قبل، حین و بعد از ارائه خدمت) و نیز بر حسب مشارکت کلیه افراد دخیل در ارائه خدمت مذکور:

عنوان تخصص	میزان تحصیلات	مدت زمان مشارکت در فرایند ارائه خدمت	نوع مشارکت در قبل، حین و بعد از ارائه خدمت
۱ پزشک	متخصصین یا دکترای تخصصی طب سوزنی یا طب چینی	۳۰-۴۵ دقیقه	انجام استریلیزاسیون موضع، سوزن یا برجسب گوش زدن، آموزش موارد و یا عوارض احتمالی و نحوه ی برخورد بیماربا آنها
۲ دستیار	فوق دیپلم حرف پزشکی و یا دیپلمه دوره دیده	۳۰ دقیقه	جابجایی وسایل ، کمک به اجراء، آموزش نحوه ی آماده شدن به بیمار، تحویل پمفلتهای آموزشی مرتبط با بیماری به بیمار، مرتب نمودن کابین و وسائل و انجام امور استریلیزاسیون وسائل در کلینیک، اندازه گیری قد و وزن و علائم حیاتی بیماران قبل از معاینه پزشک، انتقال سوزنها به Safety box و مواد آغشته به خون بیمار در ظروف دفع مرتبط
۳ پذیرش	دیپلم	۱۰ دقیقه	پیگیری مسائل اداری-درمانی
۴ خدمات	دیپلم	۱۵ دقیقه	نظافت کلینیک، تخلیه Safety box بر اساس ضوابط، شستشوی وسائل

نکته: خدمات درمانی صرف توسط پزشک میبایست انجام شود و دستیاران مداخله درمانی نبایست انجام دهند و تنها وظیفه کمکی دارند

ع) مدت اقامت استاندارد در بخش‌های مختلف بستری برای ارائه هر بار خدمت مربوط و ذکر شواهد برای پذیرش و ترخیص بیماران در هر یک از بخش‌های مربوط (مبتنی بر شواهد):

بر اساس خدمات درمانگاهی یا بیمارستانی متفاوت است:

Out-patient: حدود یک ساعت شامل خدمات آماده سازی، ارائه خدمت اصلی و ترخیص است.

In-patient: حسب مورد و بیماری متفاوت است.

ف) حقوق اختصاصی بیماران مرتبط با خدمت:

تکالیف متقاضی:

- ارائه اطلاعات صحیح و دقیق در شرح حال
- حضور به موقع در مرکز و پرداخت همه هزینه‌های لازم
- اعلام رضایت آگاهانه برای شروع درمان

حقوق متقاضی:

- رعایت اصول اخلاقی
- رعایت کامل ضوابط بهداشتی
- اطلاع و آموزش از اقدامات و پرهیزات لازم بعد از طب سوزنی
- شرح کامل خدمت و چگونگی آن و ارائه خدمت با کیفیت مناسب وعده داده شده و توسط افراد واجد صلاحیت
- اطلاع از دستاوردهای علمی قابل اعتماد

ص) چه خدمات جایگزینی (آلترناتیو) برای خدمت مورد بررسی، در کشورمان وجود دارد:

از آنجائیکه طب سوزنی خود بعنوان یک مکتب طبی در زمینه‌های متفاوتی که همگی جنبه‌ی علمی مداخله آنها ثابت شده، اقدام می‌نماید برای هر مداخله نمی‌توان یک جایگزین طب کلاسیک نام برد که بسیار گسترده میشود.

لذا این درمانها، جایگزین طب کلاسیک دارد که از بیماری به بیماری متفاوت و متناسب با داشتن یا نداشتن اندیکاسیون میباشد.

ق) مقایسه تحلیلی خدمت مورد بررسی نسبت به خدمات جایگزین :

میزان ارتقاء امید به زندگی و یا کیفیت زندگی نسبت به خدمت مورد بررسی	سهولت (راحتی) برای بیماران نسبت به خدمت مربوطه	میزان هزینه اثربخشی نسبت به خدمت مربوطه (در صورت امکان)	میزان ایمنی نسبت به خدمت مورد بررسی	میزان اثربخشی نسبت به خدمت مورد بررسی	میزان دقت نسبت به خدمت مورد بررسی	خدمت جایگزین	ردیف
							۱

در نهایت، اولویت خدمت با توجه به سایر جایگزین‌ها چگونه می‌باشد؟ (با ذکر مزایا و معایب مذکور از دیدگاه بیمار (End User) و دیدگاه حاکمیتی نظام سلامت):

طب سوزنی گوش روشی بسیار کارآمد و در دسترس است که خصوصاً به دلیل میزان پاسخدهی بالا و قدرت مانور در شرایط بحران‌های کشوری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، ضریب نفوذ بالا در ارگان‌های مختلف با جزییات عملکردی بسیار دقیق، کارایی طب سوزنی گوش را دوچندان کرده است که در نهایت می‌تواند ضمن صرفه‌جویی برای بیمار و نهایتاً کشور، درمان‌های قابل قبولی را نیز پوشش دهد و در عین حال عوارضی هم برای بیمار نداشته باشد.

از نظر اولویت، هر بیماری حاد و مزمنی که طب کلاسیک در آن راهکار موفقی ارائه نکرده باشد و این رشته در آن موضوع صاحب عملکرد باشد، موضوع مراجعه به طب سوزنی گوش قلمداد می‌گردد. البته در مواردی می‌توان حتی طب سوزنی گوش را به عنوان خط اول درمانی توصیه کرد که تشخیص و اعلام با پزشک طب سوزنی یا می‌باشد.

هرچند همانگونه که بیان شد اولویت درمان بیماران با طب کلاسیک می‌باشد و در صورت اندیکاسیون کاربرد طب سوزنی، از Body acupuncture به عنوان جایگزین اختصاصی طب سوزنی گوش می‌توان استفاده نمود.

1. Terry oleson, Auriculotherapy Manual: Chinese and Western Systems of Ear Acupuncture, Mar 31, 2003
2. Beate Strittmatter, Ear Acupuncture: A Precise Pocket Atlas, Thieme, Dec 12, 2002
3. <http://health.costhelper.com/acupuncture.html>
4. <http://www.nhs.uk/conditions/Acupuncture/Pages/Introduction.aspx>
5. <http://www.curepoint.co.uk/acupuncture-fees.html>
6. <http://www.medlawplus.com/bidinfo/acupuncture.html>